

1871-1872

Թանձերտէն ալընան թէլէկրաֆֆնամէլէրտէ, Բայսուլի իւզէրինէ պահս օլունուեոր, Բայսուլի իւլահսիա մուխալիֆ օլանլա- րուն ընդիս օլուպ, Մարազ ասաքիրի պու- նա վէ հէմալարունս գարը կէօնտէրիւ- միշ տիր, Շիւմի Բայսուլի Ձինս նամ մահէլլաէ պուլունուեոր: — Բայսուլի հՈ Եալարունտա, մարտուֆ ֆաւրիւստան պիր քիմէ օլուպ, թալիմ ու թերպիյէ կէօրմիշ իսէ տէ, սերսէրիանէ պիր էօմ- րիւ թէրնի իլէմիշ, էլզընալըք իթմիշ, վէ պիր արա Մարազ էմիրինին էմիրլէ տէրաէսթ վէ թէվզըք օլունմը իսէ տէ, ֆիրարէ մուվաֆֆաք օլունուեորս սօնրա, թէքար տէրտէսթ իսիրմիշ, վէ իսիրէն թէվաւսթիւ իւզէրինէ Երնէ սալը վէրիւ- միշ տիր:

Անճաք պիւթիւն էմվալի հիւքիւմէթ. տէն զապթ իսիրմիշ օլունուեորս, պու- տէֆա թէքար էլզընալըք պալլամը, վէ 1902-մէ Անիւրիքա թէպասընտան Մր. Բէրաֆարիս իլէ տամատըն տաղա գալ- ալըմը տըր, Օլվաքթ Անիւրիքա տէվէ- թի՝ Թանձեր էօնիւնէ պիր տօնանմա կէօն- տարիկիւնէն, Բայսուլի միւսալիէհիւմ- յը սալը վէրմէյէ մէնպուր օլունուեորս Շու- զասար քի, պունա պէտէլ քէնտիսինէ Թանձեր վէ հիւլարը վալիլիկ իլէ 350,000 քուրն պէտէլի խէլաս վէրիւմէսին շարթ մաղաւթտա պէտան իթմիշ վէ Մարազ հիւքիւմէթի տէ չու շարթլարը գապուլ իլլէմիշ տիր, Բայսուլի վալիլիկինին իւք զմանլարունտա օլունուեորս խըմէթ իթմիշ իսէ տէ, սօնրաւան Երնէ էհալիլի, հաթիւս ֆուգարայը թաղիգէ պալլատընտան, տէֆիրլէր իլէհամիւլ իտէմէնէրէք, մէմ. էնքէթին իւլպու ինթիլաւալը հալինէ նէ- թիւն վէրիւմէսինին էմիրտէն թալէպ իլլէ- միշլէր տիր, Պու թալէպ իւլթիւսթուս չէքիւնտէ օլուպ, սէմէրէսի չու օլունուեոր քի, շիւմի մրաւաս վէ իսքանիս տօ- նանմալարը Թանձեր էօնիւնէ պուլունու- եօրար: Մարազ հիւքիւմէթի տէ միգտարը քաւֆի աքէր կէօնտէրմիշ տիր: — Հէր տաղըքա, ասաքիրի մէլքիւրէ իլէ Բայ- սուլիին հէմալարը արաւունտա միւստէ- մէ վուգուր խապիլինէ պէքէնիւսոր, Պու տէֆա Բայսուլիին հարաքեաթը խապա- տէթ քեալանէսինէ գաթիլին խիթամ վէրիւ- լէնկիլ մէմուլ տըր:

ԲՈՒՄԱՒԱՒ ՎԷ ԶԱՌՈՆԻԱ.— Լօնտրա- տան ալընան խապիլլէրէ նէլարէն, Բու- սիա վէ շաքսիա հիւքիւմէթիլի իքինճի վէ իւլիւնիւ տէրէնէ էնիւմիլթի պու- լունան մէսէլլէրտէ ուղալմաք արդու- տինտէ օլունուեորստան, մէվզուրի մու- պահասա օլունուեոր պու մէսէլլէրտէն տօ- լայը միւլքիւլաթա տիւշար օլունուեորստա զը հաքընտա շաքսիա վէ Բուսիա մէ- հաֆիլինտէ գանաթը լէքքեար հասըլ օլ- մուլ տըր: — շաքսիա բարամէնթալընէ կէլլէնտէ քիւլատը միւնասիպէթիլլէ, շա- քսիա իմէրաթըր, իրատ իլլէտիկի նութգտա, քեաֆթիլի տէվէթիլլէր իլէ դա- նէթ սաթիւմի միւնասէպաթ բէրվիտէ իլ- լէտիկիին պէտան իթմիշ տիր:

ԱՄԵՐԻԿԱԼԼԻԱՐ ԻԼԷ ԶԱՌՈՆԻԱ.— շաքսի չօնուեորսլընէ Ամերիգա մէքթէպօ լէրինտէն իսրաքընթ թալէպ իթմէք իւլլէրէ, Սան-Մարանէլէք Գէհրինտէ պիր հէյնէթը իթթիւտայէ թէլլէր օլունմը տըր:

ԱՎՍՏՐԻԱ-ՄԱԶԱ.— Ավսթրիա հար- պիլլէ նալըրընէր միգտարը ասաքիրին ար- թըրմաւալը թալէպ իթթիկի շայեսալըն Ավսթրիա հիւքիւմէթի ընմէն թէքքիպ իթմիշ տիր:

ԲԱՐԻՉՏԷ ԵԱԳԼԼԻՆ ԶՈՃՈՒԳԼԻ.— Պու քէրէլիւրիգտէ տէհէթիլ պիր վազըն մէյասան լըքմը տըր: Մատամ Շանթիէ իսմինտէ պիր էպէնին խանէսինտէ կէնճ պիր գաւորն ըսքաթը ճէնին իսիպ, տօղան չօնուեոր էպէնին խանէսինտէ պուլունան հիւլի պիր ֆուրնտա Եալըմը տըր: Պու վալըքա՝ մէլպուրէ կէնճ գաւորն իսթիւ- վապը էսնալընտա, էպէնին խըմէթիսի օլուն պիր գաւորն թարաֆընտան խապէր վէրիւմիշ տիր:

Մէլպուրէ էպէ՝ զայրը մէլընու միւնա- տէպէթի կիլլի տօղան չօնուեորս պու- տուրէթիլ էվիւտէթի ֆուրնտա Եալար ի- միշ, Ձըգան սէնէ պու Եօլա 150 չօնուեք Եալըմը վէ շիւմիլէ գաւոր Եալըլան չօնուեորս միգտարը 1000 ի պուլմը տըր: շանի էպէ գարը թէվզըք իսիրմիշ վէ զապթաթա թալէպը տէվաւ օ- լունմաքտա իսիր, Պու իլտէ պիր չօք իս- պիլլէրին մէտիւլի տէ օլունուեք զանս օ- լունուեք:

ԹԻՎ ԶԻՀԱԹ

Պարիլէ նալըրը Հասան Բամի բալա հալըթիլլէր՝ Եալըր էքրէմը հալըթիլլէր Շէնթիւարի իլլէր ճէլիլինէ իսխալ, Շու- րաի տէվէթի աղալըղընա՝ Էրզրում վալիի տալըքը աթուֆ. Աթա պէն էֆ. հալըթիլ- լէրի, Էրթուրուլ միւթէսարըքըղընա՝ Տրաք միւթէսարըքը Զիա պէն, Տրաք միւթէսարըքըղընա՝ Էրթուրուլ միւթէ- սարըքը Մուսա Բեալիւմ էֆ. իսյեհիւ. Շուրաի տէվէթի Թանդիւմէթ տարէսի ա- զաւորնտան աթուֆ. Միսխալէր էֆ. յէ պալէա, ինուս միւթէսարըքը Նէվզաթ պէն վէ գօմիսինը միսխալ քեաթիլի Բաթի պէն միւթէսարըքը իսթպէլլէր թէվ- ճիւ. Պաղտաթ վալիսի աթուֆ. Հալիւմ պէն հալըթիլլէրինէ մուրաթա Օսմանի, միւքէրըքէն Սըրպիս պալ վէքեալէթին- տէ պուլունմը օլուն Սըրպիսին Տէրիսա- տէթ սէֆիրի Մ. Սիմիլէ մուրաթաթա Օսմ., սէֆարէթ պալ թէրնէման Մ. Ձուհալիլ իլէ Ալմանիս խաթալանէսի աթըպպասընտան Տօգթ. Ատալիսիսէ Չնճի Օսմ., Տէրի- սաթաթի Պուլկար գաթա քէթիլիւտալըք պալ քեաթիլի Բաթէթ իլէ պալ թէրնէ- մանը Բօքթ էֆ. պէրէ Չնճի Մէմ., Կիւլ- խանէ խաթալանէսի թապիլի էվէլլէր վէ միւտիլի միրիլիս Տալէք բալանըն զէվէսիլլէ օքրաթէօր Վիթիկ պէն զէվէսիլլէ Չնճի Շէֆաքաթ Նիլալարը, Կիւլմիւլիսինէ միւթէսարըքը թէվէթի քալաթա աթուֆ. Լիւսաթաթ, Պէլլը իս- թիլիսաք տարիւսի քէթիլլէսինտէն Բաթի պէն կիւլիւլ իթթիւսաք միսխալարը իս- սան:

Պուրտուր միւթէսարըքըղընա՝ Թէքէ միւթէսարըքը Մուսթաֆա բալա, Սըր- թա միւթէսարըքըղընա՝ Պուրտուր միւ- թէսարըքը Մահմուտ Նալըմ բալա, Թէքէ միւթէսարըքըղընա՝ Սըրթա միւ- թէսարըքը Հիւսնի էֆ. թալիլի. Տէրի- սաթաթի իսթիլլէր պալ մուսալիլի Մահմուտ պէ- յէ Յիւնիւ Օսմ., իլլմիլտէ ինթիլար ի- տէն Անէք զալէթաթ սահիպ իթթիւսաք վէ սէր մուհարրիլի Նալմի պէն Յիւնիւ Մէմ. Նիլալարը, Ենիւն հիւլէթը թէթ. թիլլէսի աղաւորնտան Ալի Էմիրի էֆ. յէ ալթուլ Լիւսաթաթ, էպիլիլի Սէնիէ ան- պարնտա միսթալանտէ չիւնիւն Անասթա- Տիմիթի վէ տիւլարը Սթէլիոյ Սանայի միսխալարը իսսան պուլունմը տըր:

ՏԱԽԻԼԻԷ

Էֆրէնի սէնէ պալը օլմաթը միւնա- սիպէթիլլէ, թարաֆը հալըթիլլէ Բաթիա- հիւլէն էվրօքա հիւքիւմէթիլլէրտան պա- զընտա պա թէլէկրաֆ պէտանը թէպրի- քեաթ պուլունմը տըր:

— Պալըքէսի իլէ Պանտըրմա հիւլարն- տա, սահիլ արաւունտա պիր գանալ ինչա- սը իլին իթթիւսաք վէրիւմիշ տիր: Կէլէնէք մարտա ինչաթա պալլանալը տըր:

— Կէլլէն կիւն Սօֆիտա, Օսմ. գօմի- սէրի թարաֆընտան պիր զիւսթէթ վէ- իլլմիշ, վէ պուլունտա, ընթիսի վիւքէա իլէ սաթի զէվէթ հալը պուլունմը տըր:

— Ճէմաթը զայրը միւսիլմէն օլուպ, պիր մէլլէպէն տիկէր մէլլէպէն ինթի- գալ իտէնիլլէրն սալիք օլունուեք մէլ- ճէպ րուէսալը րուէնիլլէրն թարաֆընտան

կէթիլլէնէլլէր իմուսապէրլէր իւլլէրինէ Նուֆուս իտարէլլէրինէ մուսալէ իլլաթը իլլէթիլա իտէնիլլէրն պիւտիլլէրմիշ տիր:

— Այալն վէ իսիւտալլէնտիկեար վիւս- յէթիլլէրնտէ սէյապալէտէ օլունուար իլին ի- թալիս գրալը թարաֆընտան 20,000 ֆր. իտանէ կէօնտէրիլիլլէ օլալլէ, թարաֆը հալըթիլլէ Բաթիլիսիլլէր գրալը միւսալի- լէնէ պա թէլէկրաֆ պէտանը մահմուքի- յէթ վէ թէլլէքքիւր պուլունմը տըր:

— Մէլքէր սէյապալլէտէլլէր իլին թօ- լանալըք իտանէ հալընտա ինթիլ միւ- զալէրաթ մէմուր օլուն Մէքէնին սու- Եօլարը գօմիսինը, կէլլէն կիւն Շէհիր է- մանէթիլլէրն, Շէհիր էմինի Բէլիս բալա հալըթիլլէրինին թալթը ինթիլլէրնտէ աղաթ ինթիլա իլլէմիշ տիր:

— Սալըքէն ինիլիթէրա սէֆիրի պալ թէրնէմանը վէ խալի սէնէլլէրտէն պէրու Օրման, Մատն վէ Ձիւրաթ նէլաթէթի միւթէթիլլէրն ումուսիս իսթպէլլէ ուլէա տընթը լէվէլի ինթալլէրնտան Սըր Ալթրէտ Սանաթիս պէ՝ ճուսա իթթէսի կիւնիւ վէֆաթ իթմիշ օլալլէ, բալար կիւնիւ ճէնալէ ալալը՝ Պէլլընտա ինիլիթէրա սէֆարէթի մատուլընտա, ինթալը Օսմա- նիլ, ինիլիթէրա սէֆարէթի վէ գօնսօ- լաթօք էրքեանը մէմուրինի, պալը սէ- ֆիրլէր իլէ սէֆարէթ պալ թէրնէմանարը վէ սաթի զէվէթ հալը օլունուարը հալտէ ինթա իսթիլլէր, վէ պատնու ճէնալէսի՝ Հայտար-բալաթա ինիլիթէր-քօթիլլէրնտալը գապրիսթանընա նալ իլէ տէֆն օլունմը տըր:

Սըր Սանաթիլլէրն զէվէսիլլէր իլլմիլին Սալալան նամ էրմինի ֆաւրիւստան մէն- սուպ պուլունմաքտա տըր:

— Տիւն ալաֆրանկա Ելը պալը օլունու- զընտան, թարիլի ճէտիսի գալուլ իտէն սէֆարէթիսանէլլէրտէ իսթը գապուլ վէ թէպրիլլէրն վուգու պուլունմը տըր:

— Մարան սէֆիրի Եալընտա մէլլու- նէն Բարիլլէ ալիլլէրն իտէնէք տիր:

— Ավսթրիա սէֆիրի՝ ճուսա իթթէսի կիւնիւ Պուլկար էկալարը էֆ. յիլիւս- թիլ իթմիշ տիր: — Բուսթաթիլլէր էֆ. կէլլէն կիւն սէֆիրի միւսալիլլէրն իտանէի զիւսթէթ իլլէմիշ տիր:

— Թիւրքիստա էթ ֆիւսթընն պահա- լըլալաթ էօնիւնիւ ալալըք իւլլէրէ, գօ- ետուլարն միգտարընը արթըրմաք վէ ճիւսինի իսլա իթմէք իլլէն, Ձիւրաթ նալըրը Սէլիմ Մէլիսմէ բալա հալըթիլլէ- րինին թալթը ինթաթէթիլլէրն էրապը վու- գուֆտան միւրէքէպ պիր գօմիսին թէլ- լէր օլունմը տըր:

— Շիլի թարաֆընտա հալա կալը գօնուլան գաթար, Շէհիր էմինի Բէլիս բալա հալըթիլլէրինին գաթարըլա իւլաթ ֆէնէրլէրի իսալիլլէրն իտէնէք տիր:

— Շիւթիլլէ իսալիլլէրն Համիլիլլէրն, Սէլանիք քէթիլլէրնտէ իլլէթիլլէր իւլլէրն ինիլիթէրաթա սաթիլլէրն օլունուեք Քէնէրլէրի նամ վաթօր՝ իմանըմը վա- սըլ օլունմը տըր:

— Բալար կիւնիւ Ալմանիս սէֆիրի վէ Ամերիգա իլլէ Սըրպիս սէֆարէթիլլէրի պալ թէրնէմանարը՝ Խարիլլէրն նալըրը հալըթիլ- լէրիլլէ միւսալլէրն իթմիշլէր տիր:

— Ճուսա իթթէսի կիւնիւ ինիլիթէր- րա սէֆարէթի մալալաթիլլէրալը՝ Սա- րալալ հալըթիլլէրիլլէ միւսալլէրն իթմիշ տիր:

— Ճէնօլա ֆապրիլլէրնտա ինչա իսի- լէն վէ Միսիլլի էօնիլլէրն վաթը օլուն 7 զըթա Օսմանը թօքթաթը, բալար իթթէ- սի սապալը, իմանըմը միւթէվէնիլլէրն մէլքէրն տալանտէ Եօլա չըքմըլար տըր:

— Բալար իթթէսի կիւնիւ, Ալմանիս վէ Իրան սէֆիրլլէրի՝ Սաթարալ հալըթիլ- լէրիլլէ միւսալլէրն իթմիշլէր տիր:

— Սօն հաթիլլէրնտա չէհրիլլէրտէ միւսալլէրն իսալիլլէրալըլարտան 273 քիլի վէֆաթ իթմիշ տիր:

— Կէլլէն կիւն Գալաթաթա Պէլլընտա կիւնիւ պիր թարաֆալ արապալը՝ Օսմանը պանգաթ էօնիլլէրն պիր Բուս էթմէքի

չըրալընը Երնէ տիւլիւրմիւլ, վէ արապա- նըն թէքէրլէքէրի պիւլարէ չօնուեք իքի տիլի իւլլէրինտէն կիլմիլ տիր:

— Ունգաթալլէրնտա թէքիլլէրալը իսպէ- լէսի Եալըրնտա Հասան իսմինտէ պիրի՝ Անմէտ Նալընտա պիրինի, վէ Հանկա ճի- վարընտա Հալըք նամ քիմէ՝ Իսմայիլ իսմինտէ թէֆիլլէրի գալ իթմիլլէր տիր: Գաթիլլէր տէրալթ իսթիլլէր տիր:

— Պէլլընտա թիւնէլ խանը ալթընտա թիւնէլ մաղաղաթ սահիլի Բ. Մ. Սար- վանս շիւթէթիլլէրն իթլաթնա հիւք օ- լունմը տըր:

ԱՅՎԱԼ ԶԱՎԱ

Բալար կիւնիւ սաաթ 10ա գա- տար չէհրիլլէրտէ պալթը լօսօս ըիւզկեարը շիտտէթիլլէ Եսիլ, վէ պաալէնու գուլլէթիլլէ պիր պօրա զուհուր իտէրէք, Եալմուր Եալմաթա պալլամը տըր: Պօրա թալմիսան պիր շարէթ սաաթ ալթալա իսիլա, Եա- զան Եալմուր՝ պօրանին շիտտէթիլլէրն էքսիլլէրն տիր: Եալմուր իլէ պօրա էսնալընտա սօգալլարտա պուլունան- լարն չէմիլլէրիլլէ թէրո տէօնիլլէ, բարլալանմը, վէ խուսուսիլլէ Շիլիլ, Անուս-բալա վէ Պաթալիս կիլի Եիւք- ուք մէլլէրլէրտէ Եիւլիւմէք բէք միւլլէր օլունմը տըր: Եքսիլլէր տիւք- քեալարըն լէվալարը տիւլմիւլ վէ պալը թալմաթէրտէլլէր իլլէ քիւհնէ տիւլարար Ելլըլմը տըր: Լօտսա գալը օլուն Ալիսթէֆանս, Մաթըր քէօլի, Եէտի-գուլլէ, Սաաթիլա, Եէ- նի-գաթա, Գուլ-գաթա, Հարէմ, Սա- լանաք, Ճաթը-պօթանը, Մալլէքէ կիլի սահիլլէրն շարաթ տալլալար՝ ուլաթ թէֆէք պալը խաաթաթ վէրմիշ տիր: — Բալար օլաթ հա- սէպիլլէ, Ատալարտան Բէթըրիլլէ կէ- լէնէք օլուն վաթօր՝ Պէթիլլէք-տաաթա շարէթէթ իտէմէտիկի կիլի, ալլալա՝ տալի Բէթըրիլլէ Ատաթաթաթ ինթա օլունմալը տըր: Եալմըք 20 ն. լը վաթօր՝ Բէթըրիլլէ Ատալա կիլմիշ տիր: — Դաթըքէօլի վաթօր- լարըն պալը բաթալարը ինթա ի- տիլլէմիշ տիր: Հարէմ վէ Սալանաք վաթօրալը իլլէնէմիւլ տիր: Շիլիլլէր իս- իսլիլլէ վաթօրալը՝ Պէլլէթալ իս- կէլլէսինէ Եանալմաթ տա բէք չօք միւլլէրալ չէքմիլլէր, վէ սաաթ 10- տան սօնրա մէլքէր իսկէլլէր իթմի- մալլար տիր: — Բէթըրիլլէրն տէ- րունը քէթըրլա տէնիլլէրն կիլմէք իւլլէրն շալանտուրաթա պալը պուլը- նան Եէլլէն կէմիլլէրինին, բալար ալ- շալմէր պօրա էսնալընտա շիմալարը քէսիլլէր վէ սալարըն ալթըթըլլէրն ճէր պիրի պիր թալաթա կիլմէկէ պալլամը իսէ տէ, Լիւսան իսթիլլէրն- լարը տէրհալ Եէթիլլէրէք, Եիւլմէսին իսպիլ իլլէ շալանտուրաթա կէթիլ- միլլէր տիր:

Էվլէլլէր կիւն տալի չէհրի- միլլէր սաաթ Դէ շարէթ քալա հա- վա գալարաթա, սէրթ պիր իւլլ- կեար Եսաթէթն սօնրա, Եալմուր Եալմաթա պալլամը իսէ տէ, պիր միւստէթ սօնրա Եալմուրն արդաթը քէսիլլէր, հալա տալի քէսալը միւ- լալիլլէր իլլէմիշ տիր: Եէվմը մէլ- քիլլէրն իմանըմըլա իլլէնէ վա- թօրալ իսալիլլէ միւլլէրալ չէքմիլլէր վէ բաթալարըն մուլթալաթա ին- րա իտէմիլլէրն տիր: — Տիւն չէհ- րիլլէրտէ Եիւլիլլէր գալ Եալմը տըր:

Բալար կիլմէսի թօքսանէտէ Սաթա պալը ճալիսի իթթիլլէրնտէ քէսիլլէր պիր խանէլլէ սալիլլէր տիր:

